

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

YVES BOT

της 16ης Νοεμβρίου 2011¹

1. Με την παρούσα αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, το Oberlandesgericht Düsseldorf (Γερμανία) ζητεί από το Δικαστήριο να αποφασηθεί το πεδίο εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων που θέσπισε η Ευρωπαϊκή Ένωση κατά της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν στο άρθρο 7, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007².

2. Τα εν λόγω μέτρα εντάσσονται στο πλαίσιο της δεσμεύσεως των οικονομικών και χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων των οντοτήτων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του πυρηνικού και βαλλιστικού προγράμματος του Ιράν κατά παράβαση της συνθήκης περί μη διαδόσεως πυρηνικών όπλων³. Απαγορεύουν σε κάθε υπήκοο της Ένωσης και σε κάθε πρόσωπο που βρίσκεται στο έδαφος της Ένωσης να θέσουν στη διάθεση των εν λόγω οντοτήτων κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους.

3. Η παρούσα αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Γερμανία) (στο εξής: Generalbundesanwalt) και των M. Afrasiabi, B. Sahabi και H.-U. Kessel σχετικά με την

παράδοση κεραμικής καμίνου υαλοποιήσεως προοριζόμενης για την κατασκευή επενδύσεως εξαρτημάτων πυρηνικών πυραύλων προς όφελος οντότητας η οποία εμπλέκεται σε δραστηριότητες διαδόσεως. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται σχετικά με τον χαρακτηρισμό των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης.

I — Το διεθνές πλαίσιο και το νομικό πλαίσιο

4. Για να γίνουν κατανοητά τα πραγματικά περιστατικά της κρινομένης υποθέσεως, καθώς και το νομικό πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται, χρήζει υπενθυμίσεως ένα γεγονός εξαιρετικής σημασίας.

5. Την 31η Ιανουαρίου 2004, ο Πακιστανός πυρηνικός επιστήμονας Abdul Qadeer Khan συνελήφθη για τον ρόλο που διαδραμάτισε στη σύσταση, ήδη από το 1987, διεθνούς δικτύου διακίνησης πυρηνικού εξοπλισμού, το οποίο είχε ως στόχο να συνδράμει κράτη που επιθυμούν να αποκτήσουν πυρηνικά όπλα, όπως είναι η Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας, η Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν ή η Λιβύη, να υλοποιήσουν τα σχέδιά τους. Για πρώτη φορά, όλα τα επιμέρους στάδια της προετοιμασίας για την κατασκευή ενός πυρηνικού όπλου, ήτοι ο εφοδιασμός, τον οποίο

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — Κανονισμός του Συμβουλίου της 19ης Απριλίου 2007 σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 103, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).

3 — Συνθήκη ανοικτή προς υπογραφή στο Λονδίνο, στη Μόσχα και στην Ουάσινγκτον από την 1η Ιουλίου 1968 (*Συλλογή των συνθηκών των Ηνωμένων Εθνών*, τόμος 729, σ. 161).

είχαν αναλάβει τριάντα περίπου μεσαζόντες εγκατεστημένοι στην Ευρώπη, στην Ασία και στην Αφρική, ο εξοπλισμός και οι τεχνολογίες που αποκτήθηκαν τμηματικά από επιχειρήσεις της Δύσης, το υλικό, εν προκειμένω το εμπλουτισμένο ουράνιο, η τεχνογνωσία και η πείρα στις σχετικές τεχνολογίες, διέλαθον τον έλεγχο της διεθνούς κοινότητας.

σύνολο των δραστηριοτήτων της που σχετίζονται με τον εμπλουτισμό και την επανακατεργασία του ουρανίου. Εν όψει της επίμονης παραβάσεως των διεθνών δεσμεύσεών της, το Συμβούλιο Ασφαλείας θέσπισε περιοριστικά μέτρα κατά της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν στο πλαίσιο της αποφάσεως 1737 (2006), η οποία εκδόθηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2006.

6. Η υπόθεση αυτή ανέδειξε την αδυναμία και την ανικανότητα των κρατών, επί περυσότερα από δεκαέξι έτη, να εντοπίσουν και να εξαρθρώσουν την παράνομη εμπορία πυρηνικών υλικών και τεχνολογιών. Σήμανε επίσης συναγερμό όσον αφορά την αναγκαιότητα να ενισχυθεί επείγοντως η καταπολέμηση της διαδόσεως, και κυρίως η προσαρμογή της στις νέες σύγχρονες προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας⁴.

A — Η απόφαση 1737 (2006) του Συμβουλίου Ασφαλείας

8. Ο σκοπός της αποφάσεως 1737 (2006) του Συμβουλίου Ασφαλείας είναι σαφής. Πρέπει να παρεμποδισθεί η ανάπτυξη από την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν ευαίσθητων τεχνολογιών για τη στήριξη των πυρηνικών προγραμμάτων της.

7. Στις 28 Απριλίου 2004, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (στο εξής: Συμβούλιο Ασφαλείας) εξέδωσε την απόφαση 1540 (2004), η οποία θέτει τις βάσεις για τη διεθνή καταπολέμηση των δικτύων διαδόσεως. Ακολούθως, την 31η Ιουλίου 2006, στο πλαίσιο της αποφάσεως 1696 (2006), το Συμβούλιο Ασφαλείας υποχρέωσε την Ισλαμική Δημοκρατία του Ιράν να αναστείλει το

9. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, η διεθνής κοινότητα δεσμεύθηκε να λάβει μέτρα στον τομέα του εφοδιασμού και της τεχνογνωσίας, θεσπίζοντας μέτρα εμπορικού αποκλεισμού όσον αφορά τα αγαθά και τις τεχνολογίες διαδόσεως, και θέτοντας υπό απαγόρευση την παροχή κάθε τεχνικής βοήθειας σχετικής με την εγκατάσταση των εν λόγω αγαθών και τεχνολογιών.

4 — Βλ. μελέτη της πανεπιστημιακής έδρας Raoul-Dandurand αριθ. 21, Lewis, I., «Prolifération nucléaire par et au profit des acteurs non étatiques — Prévenir la menace». Βλ. επίσης εισήγηση του Fondation pour la Recherche Stratégique, Schlumberger, G., και Gruselle, B., «Pour une politique cohérente de lutte contre les réseaux de prolifération», 4 Ιανουαρίου 2007. Fondation pour la Recherche Stratégique, Recherches & Documents, Gruselle, B., «Réseaux et financement de la prolifération», 3 Μαρτίου 2007, και εισήγηση του Fondation pour la Recherche Stratégique, Gruselle, B., «Quelle politique de sanctions face à la prolifération?», 28 Ιουνίου 2007.

10. Επιπλέον, η διεθνής κοινότητα δεσμεύθηκε να λάβει μέτρα σχετικά με τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων διαδόσεως αποδυναμώνοντας τις οικονομικές δυνατότητες των οντοτήτων που εμπλέκονται στο

ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα. Κατά την παράγραφο 12 της αποφάσεως 1737 (2006), η κράτη υποχρεούνται να δεσμεύουν τα κεφάλαια, τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και τους οικονομικούς πόρους των εν λόγω οντοτήτων. Επίσης, πρέπει να εμποδίζουν τους υπηκόους τους και τα πρόσωπα που βρίσκονται στο έδαφός τους να θέτουν στη διάθεση των εν λόγω οντοτήτων κεφάλαια, χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ή οικονομικούς πόρους ή να τους επιτρέπουν να τα χρησιμοποιούν προς όφελός τους.

11. Μεταξύ των οντοτήτων που αναφέρονται από το Συμβούλιο Ασφαλείας και την επιτροπή κυρώσεων περιλαμβάνεται, στο παράρτημα της ως άνω αποφάσεως, ο βιομηχανικός όμιλος Shahid Hemmat (SHIG).

B — Η νομοθεσία της Ένωσης

12. Η απόφαση 1737 (2006) εφαρμόστηκε με την κοινή θέση 2007/140/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 27ης Φεβρουαρίου 2007, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν⁵. Επί τη βάση της κοινής αυτής θέσεως, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε τον κανονισμό που τέθηκε σε ισχύ στις 20 Απριλίου 2007.

13. Για τους σκοπούς του άρθρου 1, στοιχείο δ', του κανονισμού, ο όρος «“τεχνολογία”»: περιλαμβάνει και το λογισμικό».

14. Κατά το άρθρο 1, στοιχείο θ', του κανονισμού, νοούνται ως «“οικονομικοί πόροι”»: τα περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους, υλικά ή άυλα, κινητά ή ακίνητα, που δεν είναι κεφάλαια αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση κεφαλαίων, αγαθών ή υπηρεσιών».

15. Το άρθρο 2, στοιχείο α', του κανονισμού απαγορεύει την πώληση, την προμήθεια, τη μεταφορά ή την εξαγωγή, άμεσα ή έμμεσα, αγαθών και τεχνολογίας που απαριθμούνται στο παράρτημα I του κανονισμού. Πρόκειται για αγαθά και τεχνολογίες «διπλής χρήσης» (μη στρατιωτικής και στρατιωτικής) στα οποία συγκαταλέγονται επαγωγικές κάμνοι με ικανότητα λειτουργίας σε θερμοκρασίες άνω των 850 °C⁶.

16. Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού εξαρτά από προηγούμενη άδεια την πώληση, την προμήθεια, τη μεταφορά ή την εξαγωγή, άμεσα ή έμμεσα, προς τον Ιράν, των άλλων αγαθών και τεχνολογιών που ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως και απαριθμούνται στο παράρτημα II του κανονισμού. Στα εν λόγω αγαθά περιλαμβάνονται, κατά το πρότυπο αναφοράς Π.Α2.005, οι «[κ]άμνοι θερμικής κατεργασίας ελεγχόμενης ατμόσφαιρας, ως εξής: ικανότητα λειτουργίας σε θερμοκρασίες άνω των 400 °C».

⁵ — Βλ. κανονισμό (ΕΚ) 1334/2000 του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 2000, περί κοινοτικού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών ειδών και τεχνολογίας διπλής χρήσης (ΕΕ L 159, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 394/2006 του Συμβουλίου της 24ης Φεβρουαρίου 2006 (ΕΕ L 74, σ. 1).

⁶ — ΕΕ L 61, σ. 49.

17. Δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού, δεσμεύονται τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι ειδικότερα των οντοτήτων που συμμετέχουν, συνδέονται άμεσα με ή παρέχουν στήριξη στις πυρηνικές δραστηριότητες. Οι εν λόγω οντότητες απαριθμούνται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού.

18. Το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Κανένα κεφάλαιο ή οικονομικός πόρος δεν διατίθεται, άμεσα ή έμμεσα, στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμούς που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα IV και V».

19. Το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Απαγορεύεται η συμμετοχή, εν γνώσει και εκ προθέσεως, σε δραστηριότητες που έχουν, ως άμεσο ή έμμεσο στόχο ή αποτέλεσμα, την καταστράτηγηση των μέτρων που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3».

20. Τέλος, δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού, «[ο]ι απαγορεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5 παράγραφος 1 στοιχείο γ' και στο άρθρο 7 παράγραφος 3, δεν θεμελιώνουν καμία ευθύνη των σχετικών φυσικών ή νομικών προσώπων ή οντοτήτων, εάν δεν γνώριζαν και δεν είχαν εύλογη αιτία να υποπτευθούν ότι με τη δράση τους θα παραβίαζαν αυτές τις απαγορεύσεις».

21. Στις οντότητες που προσδιορίζονται στο παράρτημα IV.A του κανονισμού περιλαμβάνεται ο SHIG, με τις ενδείξεις «Άλλες πληροφορίες: α) θυγατρική μονάδα του ΑΙΟ — Natanz, β) συμμετέχει στο πρόγραμμα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν».

22. Με την απόφαση 1929 (2010), το Συμβούλιο Ασφαλείας διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής των περιοριστικών μέτρων που επιβλήθηκαν με την απόφαση 1737 (2006) κατά της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν. Προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις διεθνείς δεσμεύσεις του, το Συμβούλιο κατήργησε, στις 26 Ιουλίου 2010, την κοινή θέση 2007/140. Κατήργησε επίσης τον κανονισμό και τον αντικατέστησε με τον κανονισμό (ΕΕ) 961/2010⁷.

Γ — Η εθνική νομοθεσία

23. Δυνάμει του άρθρου 34 του νόμου για το διεθνές εμπόριο (Außenwirtschaftsgesetz), οι παραβάσεις πράξεων της Ένωσης, όπως ο κανονισμός, επισύρουν ποινικές κυρώσεις και ειδικότερα στερητική της ελευθερίας ποινή.

⁷ — Κανονισμός του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2010 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 (ΕΕ L 281, σ. 1).

II — Η διαφορά της κύριας δίκης

24. Ο Μ. Afrasiabi, διευθυντής της Emen Survey Engineering Co. Teheran (στο εξής: Emen Survey), ιρανικής επιχειρήσεως, επιφορτίστηκε το 2004, από τον διευθυντή μυστικού κέντρου ερευνών για την κατασκευή πυραύλων, να αγοράσει κεραμική κάμινο υαλοποιήσεως για λογαριασμό του SHIG. Μέσω του Β. Sahabi, ο Μ. Afrasiabi ήλθε σε επαφή με την FCT-Systeme GmbH (στο εξής: FCT), γερμανική κατασκευαστική επιχείρηση, και ειδικότερα με τον Η.-U. Kessel, με τον οποίο σύναψε σύμβαση παράδοσης.

25. Στις 20 Ιουλίου 2006, ο Η.-U. Kessel ζήτησε από τη Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle (γερμανική ομοσπονδιακή υπηρεσία οικονομίας και ελέγχου των εξαγωγών, στο εξής η «BAFA») να εκδώσει άδεια εξαγωγής για την παράδοση της εν λόγω καμίνου στην Emen Survey, παραλείποντας να διευκρινίσει ότι η εν λόγω επιχείρηση είχε την πρόθεση να συντήξει εξαρτήματα πυρηνικών πυραύλων που προορίζονταν για έναν τελικό χρήστη του πυραυλικού προγράμματος του Ιράν. Στις 16 Ιανουαρίου 2007, η BAFA εξέδωσε απόφαση που επέτρεπε την εξαγωγή της καμίνου χωρίς προηγούμενη άδεια.

26. Μετά τη θέση σε ισχύ του κανονισμού, στις 20 Απριλίου 2007, ο SHIG περιλήφθηκε στις οντότητες που απαριθμούνται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού. Ομοίως, η κάμινο υαλοποιήσεως περιλήφθηκε στα αγαθά και στις τεχνολογίες που προβλέπονται στο παράρτημα II του κανονισμού, των οποίων η εξαγωγή εξαρτάται από

την εξασφάλιση προηγούμενης άδειας. Ως εκ τούτου, η BAFA κατήργησε την απόφασή της.

27. Στις 20 Ιουλίου 2007, ο Η.-U. Kessel παρέδωσε την κάμινο υαλοποιήσεως στην Emen Survey και, τον Μάρτιο του 2008, απέστειλε δύο τεχνικούς στην Τεχεράνη (Ιράν) προκειμένου να εγκαταστήσουν την κάμινο. Ωστόσο, οι τελευταίοι δεν εγκατέστησαν το απαιτούμενο λογισμικό για τη θέση σε λειτουργία της καμίνου, καθώς αυτό ήταν ελεύθερα διαθέσιμο στο Ιράν. Η Emen Survey αγόρασε την κάμινο υαλοποιήσεως για ίδιο λογαριασμό, προκειμένου να κατασκευάσει επενδύσεις εξαρτημάτων πυραύλων προς όφελος του SHIG.

28. Στις 13 Μαρτίου 2008, η BAFA ενημέρωσε τον Η.-U. Kessel ότι υπήρχαν υπόνοιες ότι η Emen Survey προέβαινε σε αγορές για λογαριασμό της ιρανικής πυραυλικής βιομηχανίας. Ο Η.-U. Kessel αρνήθηκε τότε να θέσει την κάμινο σε λειτουργία. Ως εκ τούτου, η έναρξη της παραγωγής δεν πραγματοποιήθηκε.

III — Τα προδικαστικά ερωτήματα

29. Το αιτούν δικαστήριο έχει αμφιβολίες όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφοι 3 και 4, του κανονισμού.

30. Πρώτον, καίτοι δεν απορρίπτει τον ισχυρισμό ότι η τεχνολογία η οποία υλοποιήθηκε από την κάμινο υαλοποιήσεως συνιστά οικονομικό πόρο κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο θ', του κανονισμού, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον μπορεί να γίνει δεκτό, παρά την ευρεία ερμηνεία της έννοιας της «διάθεσης» που προέκρινε το Δικαστήριο, ότι ο εν λόγω πόρος τέθηκε, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού, στη διάθεση οντότητας που απαριθμείται στο παράρτημα IV του κανονισμού, καθώς, αφενός, καμία υλική πράξη δεν προσέδωσε στην εν λόγω οντότητα τη δυνατότητα να μπορεί να διαθέτει πραγματικά, έστω την άυλη αξία, του εν λόγω πόρου και, αφετέρου, ο εν λόγω πόρος παραμένει στην κατοχή τρίτου, εν προκειμένω της Emen Survey, ο οποίος θα τον μεταβάλει προτού τον μεταβιβάσει στην εν λόγω οντότητα.

31. Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον η επίδικη πράξη συνιστά καταστρατήγηση της απαγορεύσεως που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού, τιμωρητέα υπό το πρίσμα του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού. Συναφώς, διερωτάται σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της έννοιας της καταστρατήγησης και ειδικότερα σχετικά με την αντικειμενική υπόσταση της καταστρατήγησης.

32. Προς άρση των ως άνω αμφιβολιών, το Oberlandesgericht Düsseldorf αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Απαιτείται, για τη διάθεση οικονομικού πόρου υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού [...], να μπορεί ο εν λόγω οικονομικός πόρος να χρησιμοποιηθεί αμέσως από το περιλαμβανόμενο στον κατάλογο πρόσωπο/οντότητα για την απόκτηση κεφαλαίων ή υπηρεσιών; Έχει το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού [...] την έννοια ότι η απαγόρευση της έμμεσης διαθέσεως οικονομικού πόρου περιλαμβάνει την προμήθεια και τοποθέτηση λειτουργικού, όχι όμως ακόμη έτοιμου προς χρήση οικονομικού πόρου (εν προκειμένω: μιας καμίνου κενού) σε τρίτον στο Ιράν, με τον οποίο ο τρίτος προτίθεται, σε μεταγενέστερο χρόνο, να παρασκευάζει προϊόντα για νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό που αναγράφεται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού;

2) α) Έχει το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού [...] την έννοια ότι μπορεί να υπάρχει καταστρατήγηση μόνον αν ο υπαίτιος προσαρμόζει τυπικά την πράξη του —εντούτοις, μόνο για το θεαθήναι— στις απαγορεύσεις που απορρέουν από το άρθρο 7, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού [...], έτσι ώστε αυτή να μην εμπίπτει πλέον στις απαγορευτικές διατάξεις ακόμη και με την ευρύτερη δυνατή ερμηνεία; Αποκλείονται, επομένως, αμοιβαίως η αντικειμενική υπόσταση της απαγορεύσεως της καταστρατήγησης και η αντικειμενική υπόσταση της απαγορεύσεως της

διαθέσεως; Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως: μπορεί μια συμπεριφορά, η οποία δεν εμπίπτει (ακόμη) στην απαγόρευση της (έμμεσης) διαθέσεως, να αποτελεί εντούτοις καταστρατήγηση υπό την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού [...];

απαγόρευση, δηλαδή να ενεργεί ως προς το σημείο αυτό εσκεμμένα;

β) Ή, αν δεν απαιτείται εσκεμμένη καταστρατήγηση της απαγορεύσεως, αρκεί, αντιθέτως, ο δράστης να θεωρεί την καταστρατήγηση απλώς ως δυνατή και να την αποδέχεται επιδοκιμάζοντάς την;»

β) Ή αποτελεί το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού [...] γενική ρήτρα, στην οποία μπορεί να υπαχθεί οιαδήποτε πράξη που θα έχει ως αποτέλεσμα να διατεθεί οικονομικός πόρος σε πρόσωπο ή οντότητα που αναφέρονται στον κατάλογο;

33. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν οι διάδικοι στην κύρια δίκη καθώς και η Γαλλική Δημοκρατία, η Ιταλική Δημοκρατία και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

IV — Η εξέταση των προδικαστικών ερωτημάτων

34. Φρονώ ότι είναι απαραίτητο να επαναδιατυπωθούν τα τεθέντα ερωτήματα, στο μέτρο που η ερμηνεία που δίνω στο άρθρο 7 του κανονισμού διαφέρει σημαντικά από εκείνη του αιτούντος δικαστηρίου και των μερών που κατέθεσαν παρατηρήσεις.

3) α) Προϋποθέτει το υποκειμενικό στοιχείο “εν γνώσει και εκ προθέσεως” του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού [...] αφενός, πραγματική γνώση της προκληθείσας ή επιδιωκόμενης καταστρατήγησεως της απαγορεύσεως διαθέσεως και, πέραν τούτου, ένα ευρύτερο στοιχείο βουλήσεως, τουλάχιστον υπό την έννοια ότι ο δράστης αποδέχεται πάντως την καταστρατήγηση της απαγορεύσεως και την επιδοκιμάζει; Ή πρέπει ο δράστης να ενδιαφέρεται πολύ να καταστρατηγήσει την

35. Πράγματι, βάσει της ερμηνείας που δίνω στην εν λόγω διάταξη, εκτιμώ ότι περιλαμβάνει δύο διακριτά μέρη.

36. Στο πρώτο μέρος του άρθρου 7, το οποίο απαρτίζεται από τις παραγράφους 1 έως 3, ο κανονισμός ορίζει τι απαγορεύεται. Συγκεκριμένα, ο κανονισμός απαγορεύει στις οντότητες που απαριθμούνται στα παραρτήματα

IV και V να διαθέτουν κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους. Για τον σκοπό αυτόν, αφενός, στις παραγράφους 1 και 2, επιβάλλει τη δέσμευση των υφιστάμενων περιουσιακών στοιχείων και, αφετέρου, στην παράγραφο 3, απαγορεύει σε κάθε πρόσωπο να θέσει στη διάθεση των εν λόγω οντοτήτων, στο μέλλον, κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους.

37. Στο δεύτερο μέρος του άρθρου 7, το οποίο περιλαμβάνει την παράγραφο 4, ο κανονισμός ποινικοποιεί τη συμπεριφορά η οποία έχει ως συνέπεια να καθίστανται άνευ αντικειμένου οι απαγορεύσεις που διατυπώνονται στις προηγούμενες παραγράφους. Η παράγραφος 4 είναι απαραίτητη, καθώς κάθε πράξη που απαγορεύεται δεν είναι αυτοδικαίως ποινικά κολάσιμη. Επομένως, η διάταξη αυτή θέτει την αρχή της παραβάσεως η οποία πρέπει να καταστέλλεται από το ποινικό δίκαιο. Με τις παραπομπές στις παραγράφους 1 έως 3, η παράγραφος 4 καθορίζει με απόλυτη σαφήνεια τα πραγματικά στοιχεία που συνιστούν την εν λόγω παράβαση. Επιπλέον, με τη χρήση των όρων «εν γνώσει» και «εκ προθέσεως», καθορίζει το στοιχείο που χαρακτηρίζεται συχνά ως διανοητικό ή ψυχολογικό στοιχείο της παράβασης. Άλλωστε, δεν νοείται παράβαση απουσία του στοιχείου αυτού.

38. Φρονώ ότι, από τη συνδυασμένη ερμηνεία του άρθρου 7, παράγραφος 4, και του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού, προκύπτει ότι ορίζουν τόσο τις πραγματικές όσο και τις ψυχολογικές προϋποθέσεις της απαγορευόμενης συμπεριφοράς, τις οποίες θα πρέπει να λάβει υπόψη η εθνική ποινική νομοθεσία.

39. Ως εκ τούτου, οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 7 του κανονισμού όχι μόνον δεν

αντιφάσκουν μεταξύ τους ούτε αποκλείουν η μία την άλλη, αλλά συμπληρώνονται και ενισχύονται αμοιβαίως, καθώς σκοπός της παραγράφου 4 είναι να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή των παραγράφων 1 έως 3, όπως προκύπτει από το γράμμα αυτής και την αναφορά του στις ως άνω παραγράφους. Στην πραγματικότητα, η παράγραφος 4 καθιστά ενεργές τις προηγούμενες διατάξεις, φρονώ δε ότι η παράγραφος 3 δεν προβλέπει χωριστή παράβαση, όπως δεν προβλέπουν χωριστή παράβαση ούτε οι παράγραφοι 1 και 2.

40. Εκτιμώ, επομένως, ότι παράβαση των διατάξεων του άρθρου 7 του κανονισμού συνιστά κάθε συμπεριφορά αντίστοιχη αυτών που περιγράφονται στην παράγραφο 4 του εν λόγω άρθρου.

41. Κατά τα λοιπά, παρατηρώ ότι η συγκεκριμένη δομή του γράμματος της διατάξεως εντάσσεται στην οικονομία του κανονισμού, καθώς η ίδια τεχνική εφαρμοζόζεται επίσης στο άρθρο 2, στοιχείο β' και στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού. Επομένως, ο νομοθέτης της Ένωσης υποδεικνύει με σαφήνεια στα κράτη μέλη ότι επιθυμεί την ενίσχυση του κανονιστικού πλαισίου μέσω ποινικών κυρώσεων, τις οποίες θα θεσπίσουν εκείνα, κατά το άρθρο 16 του κανονισμού. Η τεχνική αυτή, η οποία συνίσταται στον διαχωρισμό των κανόνων συμπεριφοράς από εκείνους που σχετίζονται με την κύρωση, συνηθίζεται στο ρυθμιστικό πεδίο της νομοθεσίας αναφοράς.

42. Στην παράγραφο 45 των παρατηρήσεών του, το Generalbundesanwalt αναφέρει ότι το κανονιστικό περιεχόμενο του κανονισμού αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των εθνικών

κατασταλτικών διατάξεων, των οποίων η παράβαση επισύρει ποινές στερητικές της ελευθερίας. Ως εκ τούτου, καθώς πρόκειται εν προκειμένω για περίπτωση ενσωμάτωσης του κανόνα της Ένωσης διά παραπομπής του εσωτερικού δικαίου σ' αυτήν, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, στην πραγματικότητα, από το Δικαστήριο να προσδιορίσει το περιεχόμενο όρων που σηματοδοτούν, αφενός, τα στοιχεία της αντικειμενικής υποστάσεως και, αφετέρου, το ψυχολογικό στοιχείο της παραβάσεως που διώκεται από το Generalbundesanwalt.

43. Φρονώ ότι το αληθές νόημα των ζητηθέντων ορισμών προκύπτει από το ακόλουθο πλαίσιο. Η παράδοση της καμίνου υαλοποιήσεως υπό τις περιγραφείσες συνθήκες συνιστά «έμμεση διάθεση οικονομικού πόρου»; Σε τι συνίσταται η «καταστρατήγηση» των μέτρων που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού; Σε ποιες «υποκειμενικές» προϋποθέσεις της παραβάσεως αντιστοιχούν οι όροι «εν γνώσει» και «εκ προθέσεως»;

44. Οι ζητηθέντες ορισμοί πρέπει να αποτελούν αντικείμενο αυτοτελούς και ομοιόμορφης ερμηνείας σε ολόκληρη την Ένωση. Πράγματι, ο κανονισμός αφορά έναν εναρμονισμένο τομέα και παραπέμπει στο δίκαιο των κρατών μελών μόνον ως προς τη θέσπιση των κυρώσεων που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβάσεως των μέτρων που αυτός προβλέπει⁸.

45. Επιπλέον, το περιεχόμενο και το πεδίο εφαρμογής των εννοιών που πρέπει να ορισθούν πρέπει να αναζητηθούν πρωτίστως λαμβάνοντας υπόψη το κατασταλτικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται. Όσον αφορά την ποινική διάσταση, οι διατάξεις στις οποίες περιέχονται οι εν λόγω έννοιες πρέπει να είναι αρκούντως σαφείς και ακριβείς ώστε να διασφαλίζεται ο σεβασμός των γενικών αρχών του δικαίου της Ένωσης και ειδικότερα ο σεβασμός των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της αρχής *nullum crimen nulla poena sine lege*⁹.

46. Τέλος, η επιβαλλόμενη ερμηνεία πρέπει να είναι τελολογική ώστε να αναζητά και να εκφράζει τη *ratio legis* του κειμένου, του οποίου την αποτελεσματικότητα επιδιώκει να εξασφαλίσει το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού. Η συγκεκριμένη μέθοδος ερμηνείας αναγνωρίζεται ευρέως, ενώ αντίθετως η κατ' αναλογία ερμηνεία απαγορεύεται αυστηρά στην προκειμένη περίπτωση, καθώς αντιβαίνει, λόγω της ελλείψεως ακρίβειάς της, προς την αρχή *nullum crimen nulla poena sine lege*.

47. Στην προκειμένη περίπτωση, ο σκοπός που επιδιώκει ο νόμος, δηλαδή εν προκειμένω ο κανονισμός, ο οποίος συνιστά κατ' εξοχήν πράξη εναρμόνισης, είναι απολύτως σαφής. Πρέπει να παύσουν οριστικώς οι δραστηριότητες της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν που στοχεύουν στην κατασκευή πυρηνικών όπλων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για στρατιωτικούς σκοπούς ή να διαδοθούν. Επομένως, το άρθρο 7 του κανονισμού πρέπει να εμποδίσει τις πράξεις ή τις συμπεριφορές που θέτουν ή ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο την ειρήνη ενός μέρους ή ολόκληρου του πλανήτη και να επιφέρουν μαζικές ανθρώπινες καταστροφές, οι οποίες θα μπορούσαν να υπαχθούν στον ορισμό της

8 — Άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού.

9 — Απόφαση της 29ης Απριλίου 2010, C-340/08, Μ κ.λπ. (Συλλογή 2010, σ. I-3913, σκέψεις 64 και 65 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

γενοκτονίας, ανεξάρτητα από το κατά πόσον το αποτέλεσμα αυτό επιδιώκεται συγκεκριμένα ή καθίσταται εφικτό από αμέλεια στη συμπεριφορά του δράστη. Εξάλλου, επειδή η συμπεριφορά του παραβάτη εξελίσσεται, η διάταξη αυτή πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα παρακολούθησής των απώτερων σκέψεων εκείνων οι οποίοι, με διάφορα τεχνάσματα, ιδίως νομικά, θα προσπαθήσουν να αποκρύψουν τον πραγματικό σκοπό των πράξεών τους.

48. Επομένως, για την επίτευξη των τεθέντων σκοπών, είναι όχι μόνον θεμιτό αλλά και απαραίτητο οι ζητηθέντες ορισμοί να τύχουν ευρείας ερμηνείας, καθώς σκοπός είναι ο κολασμός τετελεσμένων πράξεων αλλά και η απαγόρευση κάθε δυνατής επινοήσεως για την καταστρατήγηση του νόμου και την αξιοποίηση των κενών του συστήματος.

A — Επί της ερμηνείας της κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού έννοιας της «έμμεσης διαθέσεως»

49. Η έννοια της «έμμεσης διαθέσεως» χρησιμοποιείται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού καθώς και στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της κοινής θέσεως 2007/140. Εντούτοις, δεν περιέχεται στο κείμενο της παραγράφου 12 της αποφάσεως 1737 (2006).

50. Το Δικαστήριο ερμήνευσε την έννοια της διαθέσεως στις αποφάσεις Möllendorf και Möllendorf-Niehuus¹⁰ καθώς και E και F¹¹. Επρόκειτο για δύο αιτήσεις εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως οι οποίες αφορούσαν την ερμηνεία μέτρων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της καταπολέμησής της τρομοκρατίας, τα οποία διατυπώθηκαν με όρους ίδιους με εκείνους του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού.

51. Στις εν λόγω αποφάσεις, το Δικαστήριο απέδωσε στην έννοια της διαθέσεως ευρύ εννοιολογικό περιεχόμενο, ώστε να αφορά κάθε πράξη που απαιτείται προκειμένου ένα πρόσωπο, μια ομάδα ή μια οντότητα που αναγράφεται στον κατάλογο να αποκτήσει απόλυτη εξουσία διαθέσεως των κεφαλαίων, των λοιπών χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων ή των οικονομικών πόρων¹².

52. Άλλως ειπείν, η έννοια της διαθέσεως καλύπτει κάθε μεταβίβαση της κυριότητας.

10 — Απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 2007, C-117/06 (Συλλογή 2007, σ. I-8361). Η απόφαση αυτή αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 881/2002 του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 2002, για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν, και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 467/2001 του Συμβουλίου για την απαγόρευση της εξαγωγής ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών στο Αφγανιστάν, την ενίσχυση της απαγόρευσης πτήσεων και την παράταση της δέσμευσης κεφαλαίων και άλλων οικονομικών πόρων όσον αφορά τους Ταλιμπάν του Αφγανιστάν (ΕΕ L 139, σ. 9), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 561/2003 της 2ας Μαρτίου 2003 (ΕΕ L 82, σ. 1).

11 — Απόφαση της 29ης Ιουνίου 2010, C-550/09 (Συλλογή 2010, σ. I-6213). Η απόφαση αυτή αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού (ΕΚ) 2580/2001 του Συμβουλίου, της 27ης Δεκεμβρίου 2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 344, σ. 70).

12 — Προπαρατεθείσες αποφάσεις Möllendorf και Möllendorf-Niehuus (σκέψεις 50 και 51) καθώς και E και F (σκέψεις 66 και 67).

53. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Möllendorf και Möllendorf-Niehuus, το Δικαστήριο δέχθηκε, επομένως, ότι η οριστική μεταγραφή σε υποθηκοφυλακείο της μεταβίβασης της κυριότητας ενός ακινήτου σε οντότητα που αναγράφεται στον κατάλογο συνιστά διάθεση η οποία απαγορεύεται από τις επίδικες κανονιστικές διατάξεις στην εν λόγω υπόθεση. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση E και F, το Δικαστήριο εκτίμησε με τον ίδιο τρόπο το γεγονός ότι ένα μέλος οργανώσεως που αναγράφεται στον κατάλογο μεταβίβασε σε αυτήν κεφάλαια προερχόμενα από δραστηριότητες συγκεντρώσεως δωρεών και πώλησεως εντύπων.

54. Το Δικαστήριο δεν είχε ακόμη την ευκαιρία να αποφανθεί σχετικά με την έννοια της έμμεσης διαθέσεως κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων.

55. Εκτιμώ ότι η έννοια αυτή αποτελεί, κυρίως, τη δίοδο μέσω της οποίας μπορεί να υπάρξει απάντηση στην προσαρμογή της συμπεριφοράς του παραβάτη και ειδικότερα σε κάθε πράξη αποκρύψεως. Πράγματι, εφόσον απαγορεύεται η διάθεση σε οντότητα περιλαμβανόμενη στον κατάλογο κεφαλαίων και οικονομικών πόρων, αυτή κρύβεται πίσω από εικονικά φυσικά πρόσωπα ή επιχειρήσεις-βιτρίνες για να αποκτήσει πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης, μετερχόμενη ολόένα πιο πολύπλοκα μέσα στο πλαίσιο δικτύων διάδοσης. Όμως, κάθε μεταβίβαση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων, η οποία μπορεί ή ενδέχεται να ωφελήσει μια τέτοια οντότητα, ανεξάρτητα από το πρόσωπο στο οποίο παραδίδονται υλικά, αποτελεί, εμφανώς, μηχανισμό απάτης, ο οποίος πρέπει να απαγορεύεται στο σύνολό του.

56. Το εθνικό δικαστήριο οφείλει, στο πλαίσιο της κυριαρχικής εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών από το ίδιο, να εξετάσει όλους τους παράγοντες που στοιχειοθετούν την ύπαρξη στενών δεσμών μεταξύ της οντότητας στην οποία μεταβιβάστηκαν τα κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι και της οντότητας που αναγράφεται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού. Η εκτίμηση αυτή πρέπει να διεξάγεται για κάθε περίπτωση χωριστά και οι ενδείξεις μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές και να συνδέονται, για παράδειγμα, με την κατοχή του κεφαλαίου, τη σύνθεση των διευθυντικών οργάνων, τη φύση των εμπορικών συναλλαγών ή την ύπαρξη συμβατικών σχέσεων.

57. Έτσι, στο πλαίσιο της επίδικης πράξεως στην υπό κρίση υπόθεση, δεν αποκλείεται η Emen Survey να ενήργησε για λογαριασμό ή βάσει οδηγιών του SHIG με σκοπό την καταστράτηγηση των περιοριστικών μέτρων που θεσπίστηκαν κατά του SHIG. Πράγματι, από την ανάγνωση του κατηγορητηρίου και των παρατηρήσεων του Generalbundesanwalt, διαπιστώνω ότι ο M. Afrasiabi κατείχε διευθυντική θέση στον SHIG από το 1996 έως το 2003, προτού γίνει διευθυντής της Emen Survey¹³. Πληροφορούμαι, επίσης, ότι ο διευθυντής μυστικού κέντρου ερευνών για την κατασκευή πυραύλων του ανέθεσε να αγοράσει μια κάμινο υαλοποιήσεως για λογαριασμό του SHIG, ο οποίος είχε ήδη επιχειρήσει να αγοράσει εξοπλισμό από την FCT. Επισημαίνω εξάλλου ότι ο M. Afrasiabi αγόρασε την κάμινο υαλοποιήσεως με σκοπό την κατασκευή εξαρτημάτων πυραύλων προς

13 — Επισημαίνω, εντούτοις, ότι, από το σημείο 12 των παρατηρήσεων που κατέθεσε ο H.-U. Kessel, προκύπτει ότι η Emen Survey δεν τελεί υπό τον έλεγχο του SHIG, καθώς αυτός δεν κατέχει ούτε την πλειοψηφία του κεφαλαίου της Emen Survey ούτε διαθέτει ειδικά δικαιώματα.

όφελος του SHIG και της ιρανικής πυραυλικής βιομηχανίας¹⁴.

58. Το αιτούν δικαστήριο θα πρέπει να αξιολογήσει την αποδεικτική ισχύ καθενός από τα στοιχεία αυτά, σε συνδυασμό με τα στοιχεία που διαθέτει στο πλαίσιο της εθνικής δικογραφίας.

59. Λαμβάνοντας υπόψη τα ως άνω στοιχεία, εκτιμώ, επομένως, ότι η έννοια της «έμμεσης διαθέσεως», η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού, πρέπει να νοηθεί ως καλύπτουσα την παράδοση και την εγκατάσταση καμίνου υαλοποιήσεως σε ιρανική επιχείρηση, όταν αυτή ενεργεί στο πλαίσιο οργανωμένης απάτης με σκοπό την απόκρυψη του πραγματικού δικαιούχου του οικονομικού πόρου, ο οποίος προβλέπεται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού.

60. Το αιτούν δικαστήριο πρέπει να εξετάσει, σε κάθε περίπτωση χωριστά και στο πλαίσιο της κυριαρχικής εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών από το ίδιο, όλους τους παράγοντες που στοιχειοθετούν την ύπαρξη στενών δεσμών μεταξύ της οντότητας στην οποία μεταβιβάστηκαν τα κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι και της οντότητας που αναγράφεται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού.

B — Επί της ερμηνείας της κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού έννοιας του «οικονομικού πόρου»

61. Στην υπό κρίση υπόθεση, αντιλαμβάνομαι ότι η κάμινος υαλοποιήσεως δεν έχει τεθεί σε λειτουργία, λόγω μη εγκαταστάσεως του λογισμικού που απαιτείται για τη λειτουργία της, και ότι, ως εκ τούτου, δεν παρήχθη καμία επένδυση εξαρτημάτων πυραύλων. Επομένως, το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσον ο SHIG μπορεί να διαθέτει, πολύ συγκεκριμένα, έναν «οικονομικό πόρο» κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού.

62. Πρώτον, η έννοια του οικονομικού πόρου έχει πολύ ευρύ περιεχόμενο όπως προκύπτει από τους όρους που επέλεξε να χρησιμοποιήσει ο νομοθέτης της Ένωσης.

63. Πράγματι, κατά το άρθρο 1, στοιχείο θ', του κανονισμού, η έννοια του οικονομικού πόρου καλύπτει «τα περιουσιακά στοιχεία *κάθε είδους*¹⁵, υλικά ή άυλα, κινητά ή ακίνητα, που δεν είναι κεφάλαια αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση κεφαλαίων, αγαθών ή υπηρεσιών»¹⁶.

64. Η έννοια του οικονομικού πόρου καλύπτει όχι μόνον το σύνολο των κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων, αλλά και την ενδεχόμενη χρήση τους. Επομένως, ο νομοθέτης της Ένωσης αναφέρεται σε όλα τα περιουσιακά

15 — Η υπογράμμιση δική μου.

16 — Βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσα απόφαση E και F (σκέψη 69).

14 — Σκέψεις 1, 9, 11, 12 και 17 της αποφάσεως παραπομπής.

στοιχεία τα οποία μπορούν, με οποιονδήποτε τρόπο, να επιτρέψουν στον δικαιούχο να αποκτήσει κεφάλαια ή υπηρεσίες ή να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο του σχεδιασμού ενός πυρηνικού όπλου, μεταξύ δε αυτών περιλαμβάνει, επομένως, το σύνολο των υλικών και άυλων αγαθών καθώς και το σύνολο των διαθέσιμων τεχνολογιών.

65. Εξάλλου, ο ορισμός αυτός συνάδει με την εξαιρετικά ευρεία προσέγγιση που έχει υιοθετήσει ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών¹⁷.

66. Είναι προφανές ότι η κάμιμος υαλοποίησης συνιστά αφ' εαυτής και ανεξάρτητα από τη θέση της σε λειτουργία «οικονομικό πόρο» κατά την έννοια των όρων του άρθρου 1, στοιχείο θ', του κανονισμού. Πρόκειται για μέσο παραγωγής το οποίο προορίζεται για την κατασκευή εξαρτημάτων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν στον σχεδιασμό και στην ανάπτυξη ενός πυρηνικού όπλου. Ανεξάρτητα από την εγκατάσταση του απαιτούμενου λογισμικού προκειμένου αυτή να καταστεί λειτουργική, αποτελεί τεχνολογία αιχμής, για την αγορά της οποίας η Emep Survey κατέβαλε το ποσό των 850 000 ευρώ,

βάσει των όρων της συμβάσεως παραδόσεως που σύναψε με την FCT¹⁸. Είναι πρόδηλο ότι η πρόσβαση σε μια τόσο εξειδικευμένη τεχνολογία συμβάλλει στις δραστηριότητες έρευνας και αναπτύξεως και επιτρέπει όχι μόνον την εξασφάλιση κεφαλαίων αλλά και τη χρήση της εν λόγω τεχνολογίας για στρατιωτικούς σκοπούς.

67. Δεύτερον, η ερμηνεία αυτή επιβάλλεται λαμβανομένων υπόψη των σκοπών που επιδιώκει ο νομοθέτης της Ένωσης. Πράγματι, εάν θέλουμε να λάβουμε υπόψη τις νέες μορφές διαδόσεως, είναι απαραίτητο η έννοια του οικονομικού πόρου να προσδιορισθεί με το ευρύτερο δυνατό περιεχόμενο. Πρέπει να εγκαταλειφθεί η ιδέα ότι τα κράτη που επιδιώκουν να αποκτήσουν πυρηνικά όπλα χρησιμοποιούν συνήθεις διαδικασίες εφοδιασμού. Λαμβάνοντας υπόψη την παγκοσμιοποίηση των συναλλαγών, τόσο υλικών όσο και άυλων, τη σταδιακή ελευθέρωση του διεθνούς εμπορίου και τις τεχνικές και βιομηχανικές εξελίξεις, η αγορά ευαίσθητου εξοπλισμού και τεχνολογιών απουλοποιείται και γίνεται αντικείμενο μέσων ολοένα πιο πολύπλοκων. Όσον αφορά τον εξοπλισμό, η έννοια του οικονομικού πόρου δεν πρέπει να καλύπτει μόνον εκείνον που είναι λειτουργικός. Πρέπει να περιλαμβάνει επίσης τα βασικά εξαρτήματα και τα ανταλλακτικά τα οποία, όταν συνδυασθούν, επιτρέπουν στην οντότητα που αναγράφεται στον κατάλογο να αποκτήσει υλικά ή πηγές χρηματοδότησης. Πρέπει επίσης να καλύπτει καθεμία από τις τεχνολογίες που παρέχουν πρόσβαση και επιτρέπουν τον έλεγχο της διαδικασίας, όπως είναι

17 — Πράγματι, σε ενημερωτικό έγγραφο της 11ης Σεπτεμβρίου 2009, με τίτλο «Εξήγηση των όρων που αφορούν τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων» (διατίθεται στον δικτυακό τόπο του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στην ακόλουθη διεύθυνση: http://www.un.org/french/sc/committees/1267/pdf/assets_freeze.pdf), η επιτροπή κυρώσεων του Συμβουλίου Ασφαλείας όρισε την έννοια των οικονομικών πόρων ως αφορώσα «κάθε είδους περιουσιακά στοιχεία, κινητά ή ακίνητα, ενσώματα ή άυλα, υφιστάμενα ή δυνητικά, τα οποία δεν είναι κεφάλαια αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εξασφάλιση κεφαλαίων, αγαθών ή υπηρεσιών», όπως οικόπεδα, κτίρια, εξοπλισμός, περιλαμβανομένων ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικού, εργαλείων και μηχανημάτων, επίπλων, έργων τέχνης, πολύτιμων λίθων, κοσμημάτων και χρυσού, πρώτων υλών, όπλων, δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας ή ακόμη της φιλοξενίας δικτυακών τόπων και κάθε άλλο υφιστάμενο ή δυνητικού περιουσιακού στοιχείου.

18 — Αντιλαμβάνομαι από τις παρατηρήσεις που κατέθεσε το Generalbundesanwalt ότι η σύμβαση που συνήφθη μεταξύ του H.-U. Kessel και του M. Afrasiabi περιελάμβανε την παράδοση και την εγκατάσταση καμίνου υαλοποίησης σχεδιασμένης από την FCT, αλλά δεν περιελάμβανε την εγκατάσταση του λογισμικού που παρέχεται από την εν λόγω επιχείρηση, καθώς το λογισμικό αυτό είναι ελεύθερα διαθέσιμο στο Ιράν.

το λογισμικό, τα σκαριφήματα, τα σχέδια ή τα υποδείγματα ή ακόμη η τεχνογνωσία, επί παραδείγματι οι οδηγίες συναρμολογήσεως και οι περιγραφές. Πράγματι, καθεμία από τις τεχνολογίες αυτές επιτρέπει από μόνη της σε μια οντότητα από αυτές που αναγράφονται στον κατάλογο να τη χρησιμοποιήσει για στρατηγικούς ή εμπορικούς σκοπούς.

68. Επομένως, φρονώ ότι ελάχιστη σημασία έχει το κατά πόσον η επίδικη στην υπό κρίση υπόθεση κάμιнос υαλοποιήσεως είναι λειτουργική ή μη. Ανεξάρτητα από την εγκατάσταση του απαιτούμενου λογισμικού για τη θέση σε λειτουργία της εν λόγω καμίνου, η τεχνολογία που αντιπροσωπεύει αρκεί ώστε να διασφαλίζει στον SHIG μια πηγή εσόδων και να του επιτρέπει να τη χρησιμοποιεί για τις πυρηνικές δραστηριότητές του.

69. Τρίτον, η εν λόγω ερμηνεία δεν τίθεται εν αμφιβόλω από τη διάκριση που πραγματοποιεί ο νομοθέτης της Ένωσης στο άρθρο 1 του κανονισμού μεταξύ της έννοιας των τεχνολογιών και της έννοιας του οικονομικού πόρου, στην οποία θεμελιώνει τις παρατηρήσεις του ο Η.-U. Kessel. Το άρθρο 1, στοιχείο δ', του κανονισμού ορίζει ότι η «“τεχνολογία”»: περιλαμβάνει και το λογισμικό». Κατά το παράρτημα II.Β του κανονισμού, πρόκειται για την «[τ]εχνολογία που απαιτείται για την ανάπτυξη, την παραγωγή ή τη χρήση των [αγαθών που προβλέπονται στο παράρτημα

II.Α του κανονισμού]», στα οποία περιλαμβάνεται η κάμιнос υαλοποιήσεως.

70. Κατά τον Η.-U. Kessel, η διάκριση αυτή σημαίνει ότι οι τεχνολογίες αποκλείονται από την έννοια του «οικονομικού πόρου» που καλύπτεται από τις διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού.

71. Δεν συμμερίζομαι αυτή την άποψη. Η εν λόγω διάκριση εξηγείται αποκλειστικά από το πεδίο εφαρμογής και την ποικιλομορφία των περιοριστικών μέτρων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του κανονισμού.

72. Πράγματι, η έννοια των τεχνολογιών χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του εμπορικού αποκλεισμού που θεσπίζεται στα άρθρα 2 έως 6 του κανονισμού. Πρόκειται για μια εμπορική κύρωση, η οποία συνίσταται στην απαγόρευση ή στον περιορισμό της πωλήσεως, της προμήθειας, της μεταβίβασεως ή της εξαγωγής προς το Ιράν αγαθών και τεχνολογιών που μπορούν να ενισχύσουν τις πυρηνικές του δυνατότητες. Επομένως, ο νομοθέτης της Ένωσης οφείλει να είναι ακριβής όσον αφορά τα επίμαχα εμπορεύματα, καθώς σκοπός είναι να εμποδισθεί η ελεύθερη κυκλοφορία και η εμπορία τους σε ένα συγκεκριμένο κράτος. Εν προκειμένω, ο νομοθέτης αναφέρεται ρητώς στα αγαθά και στις τεχνολογίες «δύπλης χρήσης» που καλύπτονται από τον κανονισμό 1334/2000, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 394/2006.

73. Από την άλλη πλευρά, η έννοια του οικονομικού πόρου χρησιμοποιείται στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της δεσμεύσεως των περιουσιακών στοιχείων των οντοτήτων

που προβλέπονται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού. Υπενθυμίζω ότι πρόκειται για οικονομική κύρωση, σκοπός της οποίας είναι η αποδυνάμωση των οικονομικών δυνατοτήτων των οντοτήτων που απαριθμούνται στον κατάλογο εις τρόπον ώστε να μη έχουν πρόσβαση σε οιοσδήποτε οικονομικούς ή χρηματοοικονομικούς πόρους¹⁹.

74. Η απαγόρευση που θεσπίζεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αφορά, επομένως, το σύνολο των πόρων οι οποίοι, εάν τεθούν άμεσα ή έμμεσα στη διάθεση μιας οντότητας που αναγράφεται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού, συνεπάγονται, αφ' εαυτών, κίνδυνο καταστρατηγήσεως υπέρ της χρηματοδοτήσεως του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν ή μπορούν να ενταχθούν με οποιονδήποτε τρόπο στον σχεδιασμό, στην ανάπτυξη, στην κατασκευή ή στη χρήση ενός πυρηνικού όπλου. Είναι πρόδηλο ότι, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνεκτικότητα των κυρώσεων, η εν λόγω απαγόρευση πρέπει να περιλαμβάνει όχι μόνον το σύνολο των αγαθών αλλά και το σύνολο των τεχνολογιών που αφορά το μέτρο του εμπορικού αποκλεισμού.

75. Επομένως, εν όψει των ως άνω στοιχείων, φρονώ ότι η έννοια του «οικονομικού πόρου», η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού, περιλαμβάνει την κάμινω υαλοποιήσεως, ανεξάρτητα από την εγκατάσταση του απαιτούμενου λογισμικού για τη θέση σε λειτουργία της καμίνου.

19 — Βλ., κατ' αναλογία, προπαρατεθείσα απόφαση Μ κ.λπ. (σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Γ — *Επί της ερμηνείας της κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού έννοιας της «καταστρατηγήσεως»*

76. Το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού προβλέπει ότι «[α]παγορεύεται η συμμετοχή, εν γνώσει και εκ προθέσεως, σε δραστηριότητες που έχουν, ως άμεσο ή έμμεσο στόχο ή αποτέλεσμα, την καταστρατήγηση των μέτρων που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 [του ίδιου άρθρου]»²⁰.

77. Καταστρατήγηση του νόμου σημαίνει παράβασή του με κάθε τρόπο, μεταξύ άλλων συγκεκαλυμμένα, ο οποίος χρησιμοποιείται για την αποφυγή, την παράκαμψη ή τη διακύβευση των απαγορεύσεων που επιβάλλονται από ορισμένη διάταξη. Στο πλαίσιο του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού, καταστρατήγηση σημαίνει υιοθέτηση συμπεριφοράς της οποίας το αποτέλεσμα είναι απολύτως αντίθετο προς τον σκοπό που επιδιώκει το συγκεκριμένο άρθρο. Με άλλα λόγια, ο νομοθέτης της Ένωσης αναφέρεται σε κάθε είδος συμπεριφοράς που επιτρέπει σε μια οντότητα η οποία αναγράφεται στον κατάλογο να διαθέτει κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους, κατά παράβαση των απαγορεύσεων που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού. Ελάχιστη σημασία έχει η φύση της δραστηριότητας στην οποία συμμετέσχε το πρόσωπο και ο βαθμός στον οποίο συνέβαλε στην πραγμάτωση της παράβασης.

20 — Η κοινή θέση 2007/140 και η απόφαση 1737 (2006) δεν περιέχουν καμία ανάλογη διάταξη (με εξαίρεση το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της κοινής θέσεως σχετικά με τα μέτρα αποκλεισμού), επομένως το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού μπορεί να προκύψει μόνον από την ανάλυση του εν λόγω κανονισμού.

Δ — *Επί της ερμηνείας των κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού όρων «εν γνώσει» και «εκ προθέσεως»*

78. Στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού, ο νομοθέτης της Ένωσης απαιτεί το πρόσωπο να ενήργησε «εν γνώσει» («wissentlich») και «εκ προθέσεως» («vorsätzlich»). Καθορίζει με τον τρόπο αυτόν το ψυχολογικό στοιχείο της παραβάσεως. Οι ως άνω όροι προέρχονται από τη γερμανική έκδοση του κανονισμού, γλώσσα διαδικασίας της υπό κρίση υποθέσεως, καθώς και από την ελληνική έκδοση.

79. Εν προκειμένω, πρέπει να καθορισθεί η φύση του ψυχολογικού (ή υποκειμενικού, σύμφωνα με τον όρο που χρησιμοποιεί το αιτούν δικαστήριο) στοιχείου το οποίο απαιτείται κατά το εφαρμοστέο δίκαιο προκειμένου να στοιχειοθετηθεί παράβαση στη συγκεκριμένη περίπτωση.

80. Όπως επισημαίνει το αιτούν δικαστήριο, υπάρχουν μερικές διαφορές ορολογίας. Η αγγλική έκδοση χρησιμοποιεί τους όρους «knowingly» και «intentionally», η ισπανική έκδοση τους όρους «consciente» και «deliberada», η ιταλική έκδοση τους όρους «consapevolmente» και «deliberatamente», η πορτογαλική έκδοση τους όρους «consciente» και «intencional», η ρουμανική έκδοση τους όρους «voluntară» και «deliberată» και η σλοβακική έκδοση τους όρους «vedomá» και «úmyselná». Επομένως, ανάλογα με τις γλωσσικές εκδόσεις του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού, ο όρος «εκ προθέσεως» αντικαθίσταται

αδιακρίτως με τους όρους «εσκεμμένα» ή «σκοπίμως»²¹.

81. Οι όροι «εκ προθέσεως» και «εν γνώσει» πρέπει να τύχουν αυτοτελούς και ομοιόμορφης ερμηνείας σε ολόκληρη την Ένωση και η έννοιά τους πρέπει να αναζητηθεί, πρωτίστως, με γνώμονα την αυτοτέλεια του ποινικού δικαίου και των γενικών αρχών του.

82. Οι εν λόγω αρχές προϋποθέτουν, αφενός, τη συνδρομή προϋποθέσεων που πρέπει να υφίστανται για οποιονδήποτε τύπο εξεταζόμενης παραβάσεως και, αφετέρου, ανάλογα με τις επιταγές του προβλέποντος τον κολασμό νομοθετήματος, των προϋποθέσεων που αφορούν έναν συγκεκριμένο τύπο συμπεριφοράς ο οποίος εκάστοτε ποινικοποιείται.

83. Οι γενικές προϋποθέσεις επιβάλλουν να συντρέχουν στο πρόσωπο του δράστη, κατά την τέλεση κάθε αξιόποινης πράξεως, ελεύθερη συνείδηση και βούληση, δηλαδή συνείδηση και βούληση οι οποίες δεν επηρεάζονται από διανοητική διαταραχή ή/και καταναγκασμό.

84. Εξ ορισμού, θεωρώ ότι η προηγούμενη και απαραίτητη αυτή προϋπόθεση εξυπακούεται

21 — Γνωρίζουμε ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία, οι διάφορες γλωσσικές εκδόσεις ενός κειμένου της Ένωσης πρέπει να ερμηνεύονται ομοιόμορφα. Ως εκ τούτου, εάν οι εν λόγω εκδόσεις διαφέρουν, το άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού πρέπει να ερμηνευθεί όχι μόνον σύμφωνα με την εν γένει οικονομία και τον σκοπό του κανονισμού, αλλά επίσης λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο και το αντικείμενο της αποφάσεως 1737 (2006) [προπαρατεθείσα απόφαση Μ κ.λπ. (σκέψη 44 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία)].

κατά το εικόσ και το αναγκαίον. Πράγματι, παρότι δεν αναφέρεται ρητώς στο κείμενο, το σύνολο της διατάξεως θα αντέβαινε στα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζονται στα φυσικά πρόσωπα τόσο από τις διεθνείς συμβάσεις όσο και από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εάν δεν λαμβανόταν υπόψη η εν λόγω προϋπόθεση.

85. Επομένως, οι όροι «εκ προθέσεως» και «εν γνώσει» αναφέρονται στο ψυχολογικό στοιχείο της παραβάσεως που διώκεται ειδικά διά της παρούσας διατάξεως, όπως αυτή στοιχειοθετείται από το κείμενο που θεμελιώνει την καταστολή, σύμφωνα με την απαίτηση της ακρίβειας που επιβάλλει η αρχή της νομιμότητας του ποινικού δικαίου.

86. Η κλασική ποινική θεωρία διακρίνει δύο γενικούς τύπους υπαιτιότητας: την υπαιτιότητα από δόλο, η οποία υπό στενή έννοια σημαίνει ότι ο δράστης επιδιώκει ακριβώς τον σκοπό που απαγορεύει ο νόμος, και την υπαιτιότητα εκ παραδρομής ή από αμέλεια. Επομένως, πρέπει να αναζητήσουμε ποια ή ποιες από τις εν λόγω εκδοχές της υπαιτιότητας απαιτούνται εν προκειμένω από τους όρους «εκ προθέσεως» και «εν γνώσει» διά παραπομπής στο γράμμα του κειμένου.

87. Ανεξάρτητα από την έλλειψη ακρίβειας που αναδεικνύουν οι διάφορες γλωσσικές εκδοχές των όρων αυτών, το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού μας επιτρέπει να θεωρήσουμε ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να υπαγάγει στο τιμωρητικό πεδίο της διατάξεως και τους δύο αυτούς τύπους υπαιτιότητας.

88. Καταρχάς, την υπαιτιότητα από δόλο, όπως την ορίσαμε ανωτέρω. Αυτή είναι η έννοια της εκφράσεως που χρησιμοποιεί ο νομοθέτης της Ένωσης όταν αναφέρεται σε δραστηριότητες «που έχουν ως στόχο».

89. Ακολούθως, την υπαιτιότητα από απροσεξία ή αμέλεια. Πράγματι, όπως υποδεικνύει η χρήση της εκφράσεως «που έχουν ως αποτέλεσμα», ο νομοθέτης της Ένωσης ποινικοποιεί επίσης τη δραστηριότητα η οποία καταλήγει στο διωκόμενο αποτέλεσμα, ακόμη και εάν αυτό δεν επιτεύχθηκε εσκεμμένα. Στην περίπτωση αυτή, το προβλεπόμενον τον κολασμό νομοθέτημα λαμβάνει υπόψη μια συμπεριφορά που εκφράζει κοινωνική απειθαρχία, η οποία εκδηλώνεται υπό μορφή απροσεξίας ή αμέλειας που καταλήγει στο απαγορευμένο αποτέλεσμα.

90. Συνεπώς, η ανάλυση του άρθρου 7, παράγραφος 4, του κανονισμού οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι όροι «εκ προθέσεως» και «εν γνώσει» περιλαμβάνουν τόσο την υπαιτιότητα από δόλο όσο και την υπαιτιότητα εκ παραδρομής ή από αμέλεια.

91. Φρονώ ότι η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού, το οποίο ορίζει ότι «[ο]ι απαγορεύσεις που προβλέπονται στο [...] άρθρο 7 παράγραφος 3, δεν θεμελιώνουν καμία ευθύνη των σχετικών φυσικών ή νομικών προσώπων ή οντοτήτων, εάν δεν γνώριζαν και δεν είχαν εύλογη αιτία²² να υποπτευθούν ότι με τη δράση τους θα παραβίαζαν αυτές τις απαγορεύσεις».

22 — Η υπογράμμιση δική μου.

92. Από τη διατύπωση της διατάξεως αυτής προκύπτει έμμεσα, αλλά κατ' ανάγκη, ότι, εάν τα συγκεκριμένα πρόσωπα και οι συγκεκριμένες οντότητες είχαν μια τέτοια εύλογη αιτία, δεν απαλλάσσονται από την ευθύνη τους. Η παραδοχή αυτή ισοδυναμεί με μια απαίτηση ελάχιστης κοινωνικής πειθαρχίας από τα εν λόγω πρόσωπα και τις εν λόγω οντότητες, η οποία επιτάσσει να επαληθεύουν εάν οι ενέργειές τους είναι νόμιμες και, σε αντίθετη περίπτωση, να απέχουν από αυτές, η δε ύπαρξη εύλογης αιτίας προκύπτει από συνθήκες που αφορούν τον ίδιο τον δράση και σχετίζονται, για παράδειγμα, με τη φύση της επαγγελματικής του δραστηριότητας, των προσόντων του, του διεθνούς πλαισίου στο οποίο δραστηριοποιείται ή του ευαίσθητου χαρακτήρα της μεταβιβαζόμενης τεχνολογίας.

93. Έτσι, η κοινωνική απειθαρχία χαρακτηρίζεται από την παράβαση μιας επιταγής επιδείξεως συνέσεως προς την οποία έπρεπε να συμμορφωθεί το πρόσωπο ή η οντότητα ή από την παράλειψη λήψεως των μέτρων προφυλάξεως που θα έπρεπε κανονικά να τηρήσουν. Ως εκ τούτου, ευθύνεται ποινικά εκείνος ο οποίος, αντικειμενικά, ενδέχεται να προκαλέσει την απαγορευμένη κατάσταση, τουλάχιστον όταν αυτή πραγματώνεται.

94. Επομένως, η ένταση της υπαιτιότητας εκ παραδρομής ή από αμέλεια που απαιτεί το κείμενο χαρακτηρίζεται, με την απαιτούμενη ακρίβεια, μέσω της σωρευτικής εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 4, και του άρθρου 12, παράγραφος 2, του κανονισμού.

95. Στην υπό κρίση υπόθεση, ο Η.-U. Kessel είχε απόλυτη επίγνωση ότι τελούσε μια πράξη αντίθετη προς τον κανονισμό. Είναι προφανές ότι είχε εύλογη αιτία να υποπτεύεται ότι η παράδοση της καμίνου υαλοποιήσεως θα επέτρεπε σε οντότητα η οποία αναγράφεται στον κατάλογο να επωφεληθεί ενός οικονομικού πόρου. Πράγματι, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτει ότι ο Η.-U. Kessel ήταν ενήμερος για το γεγονός ότι η Emen Survey είχε την πρόθεση να συντήξει εξαρτήματα πυρηνικών πυραύλων τα οποία προορίζονταν για οντότητα που αναγράφεται στον κατάλογο και για την ιρανική πυραυλική βιομηχανία. Παρ' όλα αυτά, επέμεινε στην απόφασή του να συμμετάσχει στην πράξη αυτή, αφού παρέδωσε την κάμινο υαλοποιήσεως στις 20 Ιουλίου 2007 και παρέσχε, την άνοιξη του 2008, τεχνική βοήθεια με σκοπό την εγκατάσταση της εν λόγω καμίνου, και μάλιστα μετά τη θέση σε ισχύ του κανονισμού. Επομένως, ο Η.-U. Kessel υιοθέτησε μια συμπεριφορά αντίθετη προς τα περιοριστικά μέτρα που θεσπίζονται με το άρθρο 7 του κανονισμού έχοντας πλήρη επίγνωση της καταστάσεως και κατά τρόπο απολύτως εσκεμμένο.

96. Εν όψει των ως άνω στοιχείων, εκτιμώ ότι οι όροι «εκ προθέσεως» και «εν γνώσει» που περιέχονται στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αφορούν κάθε πρόσωπο το οποίο διαθέτει ελεύθερη συνείδηση και βούληση, εγγενείς προϋποθέσεις κάθε ποινικής ευθύνης, και ενεργεί, αφενός, με δόλο με σκοπό να παραβιάσει τις απαγορεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφοι 1 έως 3, του κανονισμού και, αφετέρου, με απροσεξία ή αμέλεια, ενώ είχε εύλογη αιτία να υποπτευθεί ότι οι πράξεις του θα παραβιάσουν τις εν λόγω απαγορεύσεις.

V — Πρόταση

97. Κατόπιν όλων των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα προδικαστικά ερωτήματα του Oberlandesgericht του Düsseldorf:

- «1) α) Το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2007, σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει την παράδοση και την εγκατάσταση καμίνου υαλοποιήσεως σε ιρανική επιχείρηση, όταν αυτή ενεργεί στο πλαίσιο οργανωμένης απάτης με σκοπό την απόκρυψη του πραγματικού δικαιούχου του οικονομικού πόρου, ο οποίος αναγράφεται στα παραρτήματα IV και V του κανονισμού 423/2007, συνιστώντας με τον τρόπο αυτό την καταστρατήγηση που προβλέπεται και απαγορεύεται στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού. Το εθνικό δικαστήριο πρέπει να εξετάσει, σε κάθε περίπτωση χωριστά και στο πλαίσιο της κυριαρχικής εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών από το ίδιο, όλους τους παράγοντες που στοιχειοθετούν την ύπαρξη στενών δεσμών μεταξύ της οντότητας στην οποία μεταβιβάστηκαν τα κεφάλαια ή οι οικονομικοί πόροι και της οντότητας που αναγράφεται στα παραρτήματα IV και V του εν λόγω κανονισμού.
- β) Η έννοια του “οικονομικού πόρου” η οποία προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 423/2007 πρέπει να ερμηνευθεί ως καλύπτουσα την κάμινο υαλοποιήσεως, ανεξάρτητα από την εγκατάσταση του απαιτούμενου λογισμικού για τη θέση σε λειτουργία της εν λόγω καμίνου.
- 2) α) Η έννοια της “καταστρατήγησης” η οποία χρησιμοποιείται στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού πρέπει να ερμηνευθεί ως αφορώσα κάθε συμπεριφορά οποιουδήποτε προσώπου συμμετέχει σε μια δραστηριότητα, η οποία έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παραβίαση των απαγορεύσεων που προβλέπονται στις παραγράφους 1 έως 3 του ίδιου άρθρου.

- β) Οι όροι “εκ προθέσεως” και “εν γνώσει”, οι οποίοι προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφος 4, του κανονισμού 423/2007, πρέπει να ερμηνευθούν ως αφορώντες κάθε πρόσωπο που διαθέτει ελεύθερη συνείδηση και βούληση, εγγενείς προϋποθέσεις κάθε ποινικής ευθύνης, το οποίο ενεργεί, αφενός, με δόλο με σκοπό να παραβιάσει τις απαγορεύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7, παράγραφοι 1 έως 3, του εν λόγω κανονισμού και, αφετέρου, εκ παραδρομής ή από αμέλεια, ενώ είχε εύλογη αιτία να υποπτευθεί ότι οι πράξεις του συνιστούν παράβαση των εν λόγω απαγορεύσεων».